

КОЛЕКЦІЙНІ МОНЕТИ УКРАЇНИ

студентка Барикіна Т. І.

З дня проголошення незалежності в 1991 р., Україна почала існувати як суверенна держава. Головними ознаками якого є герб, гімн, прапор та, як я вважаю, власна валюта. Такою валютою мала стати, згідно з традиціями як доби Київської Русі, так і періоду визвольних змагань 1917-1920 р., гривня. Яка і була затверджена 10 грудня 1991 р. Президією Верховної Ради України.

Перші зразки національної валюти було виготовлено канадською фірмою “Canadian Banknote” в 1992 р. за ескізами В.І. Лопати заслуженого художника України, лауреата Національної премії імені Т.Г. Шевченко.

Існує безліч цікавих статей та наукових робіт, з приводу виникнення грошей. Є навіть така наука як нумізматика (від лат. Numisma — монета, історична дисципліна, що вивчає старовинні монети та медалі). Проте я б хотіла розглянути колекційні монети, вітчизняного виробництва.

Питання про організацію випуску Україною власних пам'ятних і ювілейних монет виникло ще на початку 1994 р. Перша українська ювілейна монета, яка надійшла в обіг 7 травня 1995 р., присвячувалася 50-річчю Великої Перемоги. Вона була виготовлена з мельхіору (діаметр 33 мм, номінал 200 тис. крб, тираж 250 000 шт.).

У 1997 р. в обіг надійшли і перші золоті монети, які були виготовлені із золота 900 проби (вага кожної в чистоті 15,55 г., номінал 200 гривень). 12 березня того року на честь Т. Г. Шевченка випущено пам'ятну монету «Т. Г. Шевченко» (відкарбована у 1996 р., тираж 10 000 шт.), а у квітні — пам'ятну монету «Києво-Печерська лавра» (відкарбована у 1996 р., тираж 20 000 шт.).

За декілька років, що минули з моменту карбування першої вітчизняної ювілейної монети, тематика колекційних грошей дуже урізноманітнилася, тільки монет зі срібла випущено більш як 90 найменувань, із золота — 41, із недорогоцінних металів — понад сотню. Традиційні для багатьох держав серії: «Національні герої», «Видатні діячі», «Флора і фауна», «Пам'ятки архітектури», «Стародавні міста» тепер є й у нас. Також існують гроші з напівкоштовними

каменями. На честь 200-річчя Харківського університету викарбовано срібну (1/2 унції) п'ятірку зі вставкою з фіаніту, який символізує «планету знань» у зображеній на реверсі Сонячній системі.

Водночас тиражі неухильно зменшуються. Якщо перші монети карбували в кількості 300-250 тис. шт., то тепер їхні тиражі впали до 20-30 тис., попри зростаючу популярність. А були ж часи, коли перші вітчизняні монети Нацбанк продавав за номіналом, і їх іще й брати не хотіли!

Найменші тиражі — 1 тис. шт. — у двох монет: «10 років проголошення незалежності України» (срібло 925-ї проби, вага дві унції, номінал 20 грн.) і «Оранта» (золото 999,9 проби, вага одна унція, номінал 500 грн.). Ще не з'явившись, ці дві монети стали для колекціонерів у прямому сенсі слова дорожчі від золота. Набули популярності й золоті монети, особливо; враховуючи, що спочатку Нацбанк реалізовував їх за значно вигіднішою ціною, ніж срібні. Приміром, серія «Оранта» випуску 1997 р.: номінал 50 грн. (3,11 г золота 999,9 проби) — 350 грн., номінал 125 грн. (7,78 г Au 999,9) — 850 грн., номінал 250 грн. — (15,55 г. Au 999,9) — 1400 грн. З'ясувавши, що унція золота коштувала тоді близько 300 дол., а курс гривні до долара був близько 1,75, виходило 5-6 номіналів. Неважко було зрозуміти, що за тиражів 1-3 тис. шт. такі гроші швидко стануть нумізматичною рідкістю, і вкладений у них капітал принесе прибуток у 100-200%.

Українські ювілейні монети у великій кількості представлені на інтернет-аукціонах, але продаються слабо. Як правило, більше однієї ставки нашим монетам не дають, і лоти йдуть за заявленою ціною, без особливої інтриги. Олександр Шапіро, представник Асоціації нумізматів України, розповідає, те що монети на аукціонах цікаві або українським колекціонерам, або вихідцям з України в інших країнах, в першу чергу в США та Ізраїлі. За його словами найбільш вдала українська монета — «Оранта» (1997) номіналом 500 грн. Зараз за неї просять не менше \$ 20 тисяч, А до кризи на одному з інтернет-аукціонів вона пішла за \$ 11 тисяч (старт — \$ 9 тис.). На сьогоднішній день це найдорожча монета серед пам'ятних та ювілейних монет України. Також фаворит серед

українських монет — «Пектораль» (2003). Монета номіналом 100 грн. продаються на інтернет-аукціонах за \$ 6700.

Українські монети є найкращим подарунком, бо є носієм історичної правди. Усі викарбувані Національним банком монети, зокрема зі срібла й золота, репрезентують співвітчизникам і всьому світові такий феномен як «золото України». Тематичний спектр золотих монет ґрунтується винятково на тих ідеях та образах, які стали національними або ж загальносвітовими символами. Подібна монета стає «сімейним золотом» — це те, що батько передасть у спадщину дитині не лише як матеріальну цінність, а й як духовне надбання.

Науковий керівник: *к.е.н., доцент Зайцев О.В.*

Список використаної літератури:

1. Дорофеева І. У чому зберігати заощадження? В українських монетах. — «Дзеркало тижня» № 31, 13 Серпень 2005.
2. Халатов С.В. Монети України як носії національного духу і ідеї. — Інтернет видання. [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
<http://www.collection.mumisma.ru>
3. [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
[http://uk.wikipedia.org/wiki/Золота монета](http://uk.wikipedia.org/wiki/Золота_монета)
4. [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
[http://www.bank.gjv.ua/bank_mn/histor_grn, htm](http://www.bank.gjv.ua/bank_mn/histor_grn.htm)
5. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://www.rnuseum .com.ua/](http://www.rnuseum.com.ua/)
6. Хоменко, Л.М. Вплив розвитку банківської фінансово-кредитної системи України на довгострокову взаємодію з населенням / Л.М. Хоменко, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку: тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні та 60-річчю СумДУ, 21-25 квітня 2008 р. — Суми: СумДУ, 2008. — Т.2. — С. 12-13.

7. Зайцев, О.В. Гроші та кредит. Лекційне викладення : навч. посіб. / О.В. Зайцев. - Суми : СумДУ, 2010. - 179 с. + Гриф МОН.

8. Басова, В. Л. Гроші як матеріально виражені речі і як об'єкти цивільного права / В. Л. Басова, О. В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : збірник тез доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні (21-24 квітня 2009 р.). - Суми : СумДУ, 2009. - Ч.1. - С. 191-192.

Бібліографічний опис: Барикіна Т.І. Колекційні монети України / Т.І. Барикіна, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту, присвяченої дню науки в Україні (18-22 квітня 2011 р.) / Відп. за вип. А.Ю. Жулавський. — Суми : СумДУ, 2011. — Ч.3. — С. 71-72.